

KI-notat nr.: 66/2011 Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Mølnelva Kraft AS/Mølnelva kraftverk		
Fylke/kommune:	Nordland/Bodø		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.	
Saksbehandler:	Gry Berg/Frank Jørgensen	Sign.:	
Dato:	13 DES 2011		
Vår ref.:	NVE 200703073 - 40		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Mølnelva kraftverk i Bodø kommune, Nordland fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	5
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	15
Tilleggsopplysninger	16
Planendringssøknaden	19
NVEs vurdering	21
NVEs konklusjon	26

Sammendrag

Det er tidligere søkt om etablering av ny vannvei til Salten Havbruk AS sitt settefiskanlegg, regulering av Gardsvatnet og bygging av Mølnelva kraftverk i Bodø kommune. Mølnelv innehar en stor og livskraftig bestand av elvemusling som er rødlistet som sårbar i Norsk rødliste. Denne søknaden fikk avslag fra NVE 25. april 2008. Etter avslaget mottok NVE en planendringssøknad der det er foreslått flere avbøtende tiltak for å kunne ivareta populasjonen av elvemusling i vassdraget. Søker er Mølnelva Kraft AS. Salten Havbruk skal eie og drifte selskapet dersom det blir gitt konsesjon til kraftverket.

Planendringssøknaden gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Mølnelva kraftverk og behandles i henhold til reglene i kap. 3 i samme lov. Det er søkt om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Prosjektområdet ligger om lag 25 km nord for Misvær i Bodø kommune. Mølnelva har nedbørfeltet sitt i Breivikdalen opp mot Klettkovfjellet i vest, Tirilfjellet og Bjåfjell i øst og har utløp i Skjerstadvfjorden. Det aktuelle området er tydelig kulturpreget og prosjektet innebærer ikke at inngrepsfrie områder vil bli berørt.

Omsøkte prosjekt vil utnytte fallet mellom inntaket i Gardsvatnet på kote 110,5 og kote 13, en fallhøyde på 97,5 meter. Det søktes om å regulere Gardsvatnet med 1 meter. Ved planlagt inntak er middelvannføringen 1,72 m³/s. Vannveien vil bli ca. 1650 meter lang og rørgata vil være nedgravd/nedsprenget hele strekningen. Planlagt installert effekt er på 2,6 MW med en slukeevne på 3,4 m³/s. Midlere årsproduksjon er beregnet til 7,75 GWh, fordelt med 4,5 GWh vinterproduksjon og 3,25 GWh sommerproduksjon. Det er forslått slipp av minstevannføring på 260 l/s i sommersesongen og 160 l/s i vintersesongen tilnærmet lik 5-persentil sommer og vinter. Utbyggingskostnaden er beregnet til 25,55 mill. kr. Det søkes også om å installere en turbin på 250 kW på rørledning som går fra eksisterende inntak på kote 61 og inn til settefiskanlegget på kote 13, en fallhøyde på 48 meter. Slukeevnen til denne turbinen vil bli 0,7 m³/s.

De største endringene i søknaden er etablering av en ekstra turbin samt økt slukeevne og slipp av minstevannføring hele året mellom Gardsvatnet og eksisterende inntak til settefiskanlegget. Hovedbegrunnelsen for tiltaket er å bedre forholdene rundt vannforsyningen til settefiskanlegget gjennom etablering av vanninntak i Gardsvatnet samt å regulere vatnet med 1 meter.

Bodø kommune rår til at søknaden innvilges. De gjør oppmerksom på at tiltaket ligger innenfor området som er båndlagt for drikkevann i kommunens arealdel og at dette må tas hensyn til. Kommunen mener at det er viktig å ivareta elvemuslingen i vassdraget. De ber også om at tørlegging av elva nedstrøms inntak til settefiskanlegget oppheves.

Fylkesmannen i Nordland mener at planendringssøknaden er betydelig mer miljøvennlig enn den opprinnelige søknaden som NVE ga avslag på. Dette skyldes slipp av minstevannføring hele året samt slipp av to flommer både vår og høst. Fylkesmannen vil ikke motsette seg en konsesjon dersom NIVAs forslag til vannføringsregime, avbøtende tiltak og undersøkelsesprogram blir fulgt opp. Det er også en forutsetning at det tas nødvendige hensyn til hønsehauk.

Nordland fylkeskommune anbefaler at det gis konsesjon dersom de nye avbøtende tiltakene blir fulgt. De mener også at tørleggingsregimet nedenfor inntaket til settefiskanlegget bør oppheves. Det bes om at det tas hensyn til hønsehauk.

Reindriftsforvaltningen i Nordland skriver i sin uttalelse at tiltaket vil ha liten innvirkning på reindrift samlet sett. De gjør likevel oppmerksom på at utredningen som er gjort for reindrift i forbindelse med søknaden i beste fall er mangelfull.

Grunneierne rundt Gardsvatnet mener at alle inngrep må foregå nedenfor elvemuslingbestanden i Mølnelv. De er også bekymret for drikkevannsforsyningen. Grunneierlaget gjør oppmerksom på at den privatrettslige avtalen om regulering av Gardsvatnet har en varighet på 5 år og gjelder kun for vannuttak til yngel og smolt.

Skjærstad lokalutvalg er ett av fem kommunale lokalutvalg. Lokalutvalget støtter utbyggingen.

Dersom storlom hekker år om annet i Gardsvatnet vil en regulering av Gardsvatnet kunne påvirke storlom noe. Arten er rødlistet som sårbar. En regulering av Gardsvatnet vil kunne danne skjemmende erosjonssoner rundt vatnet, noe som kan være uheldig for landskapsopplevelsen. NVE mener at en regulering som primært vil nyttes til smoltproduksjon vil være noe mer skånsomt med tanke på erosjon. NVE mener at ev. konflikter med storlom kan begrenses med vilkår om redusert regulering i hekkeperioden samt at reguleringen da ikke vil bli like skjemmende for landskapet.

Etter NVEs mening vil en ev. utbygging av Mølnelva kraftverk forverre situasjonen for elvemusling selv om det settes krav om slipp av minstevannføring. Dette fordi det i stor grad vil være minstevannføring som dominere vannføring i vassdraget. Målet i handlingsplan for elvemusling er at

alle nåværende naturlige populasjoner skal opprettholdes eller forbedres. Den planlagte slukeevnen til kraftverket tilsvarer 200 % av middelvannføringen. En ev. bygging av Mølnelva kraftverk vil kunne være i konflikt med både handlingsplan for elvemusling og naturmangfoldloven dersom det etableres inntak og rørgate opp til Gardsvatnet. Ved bygging av Mølnelv kraftverk som planlagt vil elvemuslingbestanden med stor sannsynlighet få forverrede forhold sammenlignet med dagens.

Under NVEs befaring kunne en registrere at en utbygging ville være svært teknisk krevende om utbyggingen ikke skal fremstå som skjemmende. Store deler av strekningen er relativt flatt med tverrgående rygger med myrdrag i mellom. NVE ser helt klart utfordringer med å sprengte seg gjennom ryggene samt å passere myrdragene skånsomt, samtidig som en skal prøve å holde et jevnt fall ned mot kraftverket.

NVE ser fordelene av å kunne regulere Gardsvatnet slik at Salten Havbruk AS har en reserve i perioder med lite nedbør. Nytteverdien av reguleringen med tanke på produksjon av settefisk er så stor at NVE mener at en regulering som omsøkt kan aksepteres når reguleringen foregår på fastsatte vilkår og med tapping ned til eksisterende inntak på kote 61 moh i Mølnelv. Slik søknaden foreligger er det imidlertid Mølnelva Kraft AS som står som søker av reguleringen som del av et tiltak som omfatter etablering av kraftverk og dermed fraføring av vann på strekningen. NVE er ut fra en helhetsbetraktning positiv til en regulering av Gardsvatnet med en meter, men en slik tillatelse må i så fall gis til selskapet som juridisk vil være ansvarlig for reguleringen. Så lenge vi er av den oppfatning at det ikke kan gis tillatelse til etablering av Mølnelva kraftverk kan vi heller ikke se at det er grunnlag for å gi Mølnelva Kraft AS tillatelse til regulering av Gardsvatnet.

NVE mener at installasjon av en turbin som nytter vannet mellom nåværende inntak og settefiskanlegget vil være akseptabelt.

NVE finner etter en helhetsvurdering at fordelene ved tiltaket ikke overstiger skadene og ulempene for allmenne interesser som blir berørt. Konsesjon for etablering av Mølnelv kraftverk kan dermed ikke gis.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Mølnelva Kraft, datert 27.8.2010:

"Mølnelva Kraft (AS) ønsker å utnytte vannfallet i Mølnelva i Bodø kommune i Nordland fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

I Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- *å bygge Mølnelva kraftstasjon i kombinasjon med eksisterende oppdrettsanlegg*
- *å regulere Gardsvatnet mellom LRV på kote 109,7 og HRV på kote 110,7*

II Etter energiloven om tillatelse til:

- *bygging og drift av Mølnelva Kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.*

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning.

Mølnelva kraftverk, hoveddata

TILSIG			Nytt trykkrør
Nedbørfelt	km ²	1,3	52
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	33	33
Middelvannføring	l/s	43	1720
Alminnelig lavvannføring	l/s	-	208
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	-	260
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	-	156
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	61	110,2
Avløp	moh.	13	13
Lengde på berørt elvestrekning	m/km	48	97,2
Brutto fallhøyde	m	45	89
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	-	0,22
Slukeevne, maks	m ³ /s	0,7	3,4
Slukeevne, min	m ³ /s	0,15	0,04
Tilløpsrør, diameter	mm	630	1200
Tunnel, tverrsnitt	m ²		
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	290	1650
Installert effekt, maks	kW	250	2600
Brukstid	timer		
MAGASIN			
Magasinvolum	mill. m ³	-	0,57
HRV	moh.	-	110,7
LRV	moh.	-	109,7
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,30	4,50
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	0,32	3,25
Produksjon, årlig middel	GWh	0,62	7,75
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	-	25,55
Utbyggingspris	kr/kWh	-	3,05

Mølnelva kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR		
Ytelse	MVA	1,5, 0,5 og 0,25
Spenning	kV	0,4
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	3
Omsetning	kV/kV	0,4/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)		
Lengde	m	150 m
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. Jordkabel		

Høring og distriktsbehandling

Planendringssøknaden har vært sendt på forenklet høring hos de partene som uttalte seg i konsesjonssaken. NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til planendringssøknaden:

Bodø kommune har i kommunestyremøte den 9.12.2010 vedtatt følgende:

”

- *Bodø kommune viser til at tiltaket ligger innenfor område båndlagt som nedslagsfelt for drikkevann i kommuneplanens arealdel av 18.06.2009. Økt aktivitet innenfor dette området kan innebære en risiko for drikkevannsforsyningen. Det anbefales likevel at konsesjonssøknaden innvilges.*
- *Avbøtende tiltak for drikkevannsforsyningen, som følger som en konsekvens av tiltaket, bekostes av tiltakshaver.*
- *Det vises til kommunens brev av 17.09.2008, der det bes om at tørrleggingen av elva fra Salten Havbruks inntaksdam og til sjøen må oppheves.*

Vilkår:

Før rørledninger graves ned må rørtraseen befares for mulige kulturminner av fagfolk på området.

Sammendrag

Saken gjelder uttalelse til konsesjonssøknad om bygging av kraftverk i Mølnelva beliggende i Breivik, Skjerstad. Det anbefales at det gis konsesjon.

Saksopplysninger

(...) Foretaket har tidligere fått avslag på konsesjonssøknad grunnet konflikt med kommunens drikkevannsforsyning i Breivik (grunnvann) og innvirkning på elveperlemusling, og søknaden er nå revidert slik at det garanteres minstevannføring hele året.

Det søkes om å etablere kraftverk med vanninntak og regulering i Gardsvatnet, som også vil gi ny og forbedret vannforsyning til settefiskanlegget til Salten Havbruk. Energiproduksjon vil ligge på 8,37 GWh per år (1 G = 1 mill KWh). Kraftstasjon plasseres inntil Salten Havbruks sine lokaler.

Salten Havbruk har et energibehov på 2 GWh, og dette skal så langt det er mulig dekkes av kraftverket. Overskuddet skal selges på nettet. Lundal Nord AS skal utvide sin kjøttproduksjon og ønsker å bruke lokalprodusert energi.

I søknaden vises til at kommunen er pålagt å etablere en reservevannforsyning for Breivika, og at den nye vannveien kan brukes til dette.

Det vises til søknaden og situasjonsplan som beskriver tekniske innretninger og veibygging, se trykte vedlegg.

Saken har vært på intern høring i kommunen og uttalelsene gjengis i sin helhet:

KOMMUNALTEKNISK KONTOR

Mølnelva Kraft (AS) søker i brev av 27.08.2010 om å få bygge kraftstasjon i kombinasjon med eksisterende oppdrettsanlegg og regulere Gardsvannet mellom LRV på kote 109,7 og HRV på kote 110,7.

AS søkte om utbygging av elva til kraftverk 27.04.2006 og fikk avslag fra NVE 25.04.2008 med begrunnelse i at fordelene med tiltaket ikke overstiger skadene og ulempene for allmenne og private interesser som blir berørt.

Vi viser til vår uttalelse av 21.09.2006, ePhorte nr. 05/953 til NVE som fortsatt gjelder.

Endringer siden siste uttalelse:

Kommuneplan

Ny kommuneplan vedtatt i Bystyret 18.06.2009. Gjelder for perioden 2009 – 2021.

Utbyggingsområdet ligger i LNF områder. Nedslagsfeltet for Mølnelva inkl. Mølnelva er båndlagt i planen som nedslagsfelt for drikkevann. Kommuneplan 2009 – 2021 følger vedlagt.

Breivika vannverk

Det er tatt vannprøver fra Gardsvatnet på 2 og 14 m dyp i perioden januar 2008 til januar 2009 annen hver mnd. Prøvene viser over hele året varierende innhold av E.coli og Koliforme bakterier med fargetall over 20. Kimtallverdiene er gjennomgående alt for høye. Dette betyr at vannet ikke er en hygienisk barriere og at denne må etableres i renseanlegg. Prøveresultatene vedlegges.

Servicebygg for Breivika vannverk er bygget ut. Dette for å gi plass for nødstrømsaggregat og UV-anlegg. Nødstrømsaggregatet vil være operativt innen kort tid og UV anlegget er klart. Dette betyr at anlegget har to hygieniske barrierer, en i UV anlegget og en i grunnvannsanlegget. (Det er krav til minst to hygieniske barrierer i drikkevannsanlegg).

Vannverket er nå utbygget til også å omfatte Utvik. Dette har gitt 9 nye abonnenter.

Furuholt vannverk har nå søkt om å få knytte seg til Breivika vannverk, dette vannverket har 12 abonnenter.

Reserve vannkilde

Av søknadens pkt.2.4 framgår at det vil være en fordel med kraftutbyggingen da dette vil medføre en reservevannkilde for vannverket. Vannkvaliteten i Gardsvannet betinger at en må ha et renseanlegg med to hygieniske barrierer da vannkvaliteten i Gardsvannet er dårlig. Bygging av nytt renseanlegg med to hygieniske barrierer vil koste ca. 4 – 5 mill. kr. Utgifter til nytt renseanlegg må bæres av utbygger.

Konklusjon

Anleggsaktivitet i nedslagsfeltet til vannverket over en lengre periode vil uansett tiltak bety en risiko for driften av vannverket. Økt aktivitet i nedslagsfeltet bør unngås. Viser til vårt brev av 17.09.2008 der vi ber om at tørrleggingen av elva fra Salten havbruks inntaksdam og til sjøen må oppheves.

MILJØVERNSJEFEN

Vassdraget er i flere omganger undersøkt biologisk. Av spesielle arter er det å merke seg rødlisteartene elveperlemusling, storlom og hønehauk. Elva er ei etter sigende god gyteelv for ørret. Vegetasjonen i området er triviell og synes påvirket av menneskelig aktivitet. Det er ikke verneverdige naturtyper i området slik jeg klarer å lese rapportene.

Elveperlemuslingen, eller elvemusling som den beskrives som, finnes i flere små elver i kommunen. Arten er en rødlisteart, hvilket betyr vern og at man har et spesielt ansvar for å bevare arten. To grunner til at arten nærmer seg utrydding er tørrlegging av elveløp og forurensning.

Hønehauken har hekket i området over lang tid. Graden av vellykket hekking avhenger av om reirbiotopen er god, og tilgang på næring. De siste årene har ryper, og andre byttedyr for hønehauken, hatt en lav bestand. Dette kan være årsaken til at hauken ikke har vært observert i området siste år.

Storlom er en svært sårbar art spesielt i hekketiden. Menneskelig aktivitet er som oftest grunnen til at den flytter fra et område.

Mølnelva har vært omsøkt som kraftressurs tidligere og søknaden ble avslått med begrunnelse om innvirkning på rødlisteartene, spesielt elveperlemuslingen. Jeg ser at man i den nye søknaden har skissert avbøtende tiltak. Man garanterer en minstevannføring i hele året, noe som er absolutt nødvendig for å bevare muslingene og elva som gyteelv. Dette må være et minstekrav.

Selv om vegetasjonen ikke er av den mest sårbare og verneverdige, må det stilles krav om at man går fram på mest mulig skånsom måte ved anlegg av veier og rørgate. Dette betyr at ikke fremmede masser kjøres inn i området, at sår i vegetasjonen sås til med frø fra stedegne arter, at skogen ikke ødelegges i hekkeområdet for hønehauk og at anleggsperioden ikke er overlappende med hekkeperioden for hauk og lom.

Under forutsetning av at de nødvendige avbøtende tiltak gjennomføres og at man tar de nødvendige hensyn til arts mangfoldet i utbyggingsområdet, aksepteres utbyggingen.

Landbrukskontoret

Har ingen merknader.

Vurderinger

Av biologisk mangfold er det særlig rødlistearten elveperlemusling som er viktig å ivareta. Tiltaket forutsetter et vannføringsregime som ivaretar elvemusling samt gyting.

Området kan ikke anses å utgjøre verneverdig naturtype, men det forutsettes at terrenginngrep gjøres så skånsomt som mulig, at reparasjoner skjer ved stedlige masser og tilplanting.

Integrering av kraftverk i fiskeanlegget gir god utnyttelse av vannressursene, i form av vannforsyning samt produksjon av ren og fornybar energi.

Gardsvatnet som drikkevannsreserve forutsetter investering i renseanlegg, jfr. kommunalteknisk kontors uttalelse.

I kommuneplanenes arealdel vedtatt 19.06.2009 ligger utbyggingsområde innenfor areal avsatt til LNF, og innenfor område båndlagt som nedslagsfelt for drikkevann. Økt aktivitet innefor dette området innebærer en risiko for drikkevannsforsyningen som ikke er tilrådelig.

Konklusjon og anbefaling

Tiltaket har positive sider når det gjelder effektiv ressursutnyttelse og produksjon av fornybar energi.

Vi anser imidlertid at konflikten knyttet til drikkevannsforsyning fortsatt er til stede, men vil likevel tilrå at søknaden innvilges.

Fylkesmannen i Nordland uttaler i brev av 20.10.2010:

"Fylkesmannen viser til brev av 07.09.2010 fra NVE vedlagt søknad fra Mølnelva Kraft om tillatelse til bygging av Mølnelva kraftverk. Vi viser også til flere møter med Mølnelva Kraft.

Mølnelva Kraft har tidligere søkt om konsesjon for bygging av kraftverk i Mølnelva. I vår høringsuttalelse av 12.09.2006 gikk vi mot det opprinnelige utbyggingsalternativet som ville ha ført til sterkt redusert vannføring og periodevis tørrlegging av Mølnelva. Dette ville sannsynligvis ha uttryddet den rødlistede elvemuslingbestanden i elva. Den 25.04.2008 avslo NVE søknaden. Hovedbegrunnelsen for avslaget var hensynet til elvemuslingen.

Mølnelva Kraft søker nå om et nytt utbyggingsalternativ. Dette innebærer at inntaksdammen flyttes litt nedenfor den gamle dammen i Gardsvatnet, og at vatnet reguleres 1 m. Kraftstasjonen plasseres på kote 13. Beregnet produksjon er 8,4 GWh i et midlere år. Rørgata på 1650 m skal graves ned, og det skal bygges ca. 150 m ny permanent vei fra eksisterende skogsbilvei. Det skal slippes minstevannføring fra inntaksdammen hele året (260 l/s i sommerhalvåret og 160 l/s i vinterhalvåret) samt to flomtopper både vår og høst.

Etter at vi sendte vår forrige høringsuttalelse den 12.09.2006 er det gjennomført to nye undersøkelser i tilknytning til elvemuslingen i Mølnelva, jf. Nordnorske Ferskvannsbiologers rapport 2008-07 og NIVA-rapport 5672-2008. NIVA har i sin rapport kommet med forslag til vannføringsregime og flere avbøtende tiltak for å ivareta elvemuslingbestanden. I tillegg har NIVA foreslått for- og etterundersøkelser for å kunne følge utviklingen i bestandene av ørret, elvemusling og bunndyr. NIVA foreslår også en prøveperiode for manøvreringsreglementet, og at reglementet endres dersom etterundersøkelsene tilsier dette.

NINA-Tromsø foretok en befaring i juni 2009 for å kartlegge eventuell hekking av hønsehauk og storlom i Gardsvatnet. Det ble påvist to reir av hønsehauk i nærheten av den foreslåtte rørtraseen. Det ene var gammelt og i dårlig forfatning, mens det andre ikke hadde vært i bruk sist år (2009), men trolig i løpet av de to foregående årene (2007-2008). Det ble ikke påvist storlom.

Fylkesmannens vurdering og konklusjon

Vi mener det nye utbyggingsalternativet er betydelig mer miljøvennlig enn det som først ble omsøkt. Dette skyldes først og fremst at det nå søkes om et prosjekt med slipp av minstevannføring hele året, og at det i tillegg skal slippes minst to flomtopper både vår og høst. Vannføringsregimet og forslagene til avbøtende tiltak er basert på anbefalinger i NIVA-rapport 5672-2008.

Under forutsetning av at konsesjonssøkers og NIVAs forslag til vannføringsregime, avbøtende tiltak og undersøkelsesprogram blir fulgt opp vil ikke fylkesmannen motsette seg at det gis konsesjons for bygging av Mølnelva kraftverk. I likhet med NIVA foreslår vi at det fastsettes et midlertidig manøvreringsreglement, og at reglementet endres dersom etterundersøkelsene tilsier dette.

Vi forutsetter at det tas nødvendig hensyn til hønsehauken. Vi viser her til anbefalingene fra NINA-Tromsø.

Det må ellers tas hensyn til vegetasjon og landskapsmessige forhold under stikking av eksakt trase for rør og veger. Videre bør rør og kabler graves ned der det er mulig. I den forbindelse er det viktig at den samme massen som graves opp brukes til tildekking. Biologisk sett er det gunstig at de stedegne artene får revegetere inngrepsområdet på en naturlig måte og at det ikke sås til med frøblanding. Det må ellers legges vekt på skånsom behandling av terreng og vegetasjon, bl.a. er det viktig å bevare kantvegetasjonen langs elva.

Vi forutsetter ellers at en eventuell konsesjon vil inneholde standard vilkår for tema naturforvaltning."

Nordland fylkeskommune har gjort følgende vedtak 13.1.2011:

"Uttalelse til høring - Søknad om bygging av Mølnelva kraftverk i Bodø kommune, Nordland

- 1. Fylkesrådet anbefaler at det blir gitt konsesjon for bygging av Mølnelva kraftverk.*
- 2. Tiltakshaver må pålegges å påse at utbyggingen ikke får negative konsekvenser for kvalitet og sikkerhet for drikkevannskilden. Eventuelle nødvendige utbedringer må beskostes av tiltakshaver.*
- 3. Dersom NVE innvilger konsesjon bør følgende inntas i konsesjonsvilkårene:*
 - Det må settes krav til minstevannføring som sikrer et godt leveområde for artene i elva, og at det slippes minst to flomtopper både vår og høst.*
 - Rørgaten skal graves ned i hele sin lengde og revegeteres med stedegen vegetasjon.*
 - Tiltakshavers forslag til miljøoppfølgingsprogram for vassdraget må følges opp.*
 - Forslag til midlertidig manøvreringsreglement må også følges opp, og reglementet må endres dersom etterundersøkelser tilsier dette.*
 - Ved utbyggingen må det tas hensyn til den rødlistete Hønsehauken.*
 - Ved planlegging og gjennomføring må det tas hensyn landskapsestetiske hensyn.*
 - Opprinnelig tørrleggingsregime fra eksisterende inntaksdam på kote 60 til sjøen bør oppheves.*
 - Det vises til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.*

Vedlagt saksutredning.**Sammendrag**

(...)

Mølnelva kraft (AS) har tidligere søkt om konsesjon og NVE ga den gang ikke tillatelse til utbygging med begrunnelse at kriteriene i vannressursloven § 25 ikke var oppfylt. Mølnelva Kraft (AS) søker nå om tillatelse med nytt utbyggingsalternativ.

Fylkesrådet anbefaler at det blir gitt konsesjon for bygging av Mølnelva Kraftverk med forbehold om at de nye avbøtende tiltakene foreslått av tiltakshaver følges opp. Fylkesrådet ber også om at det tas landskapsmessig hensyn ved planlegging og utbygging. For at naturmiljøet i denne konkrete saken blir ivaretatt på best mulig måte er fylkesrådet opptatt av at tiltaket skjer i samsvar med forvaltningsmålene i Naturmangfoldsloven. Fylkesrådet viser også til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd.

Bakgrunn

Hovedformålet med tiltaket er å bedre forholdene rundt vannforsyningen til Saltens Havbruks settefiskanlegg. Utover dette skal det produseres kraft for salg. Tiltaket kan også tilrettelegges slik at Gårdsvatnet kan utgjøre reserve drikkevannskilde for Breivika vannverk.

Tiltakshaver er Mølnelva kraft (AS) representert ved Geir Wenberg hos Salten Havbruk AS.

Salten Havbruk AS skal stifte selskapet Mølnelva Kraft AS som skal eie og drifte kraftverket. Det er inngått intensjonsavtale med grunneierne om leie av fallrett.

Dagens situasjon

Området er tydelig kulturpåvirket og øvre del av vassdraget er preget av stor aktivitet av skogshogst og skjøtsel. Det går også flere skogsbilveier i området. Ved Gårdsvatnet finnes rester etter gammel overløpsdam. Nedre del av vassdraget er berørt av infrastruktur, veier og bebyggelse. Salten Havbruk har i dag tillatelse fra NVE til tørrlegging av elva nedstrøms eksisterende inntaksdam på kote 60. Det finnes også rester etter gammel mølle og kraftstasjon ved eksisterende oppdrettsanlegg. Ved utløpet krysses elva av en fylkesvei og en 22 kV høyspentlinje.

Historikk

Mølnelva kraft har tidligere søkt konsesjon om utbygging av kraftverk der det primært ble søkt om drift uten minstevannsføring, og sekundært om minstevannsføring i vinterhalvåret.

Konsesjonssøknaden omfattet regulering av Gårdsvatnet på 0,8 m, utsprengning av inntakskum med overbygg, utgraving av kanal, 1800 m rørgate, kraftstasjon, kraftlinje, 400 m midlertidig vei og 50 m permanent vei. Rørledningen skulle graves ned og eksisterende overløpsdam skulle rehabiliteres i betong. Beregnet produksjon var 7,4 GWh i et midlere år.

Tiltakshaver fikk den 25.04.2008 avslag på konsesjonen av NVE med bakgrunn i at fordelene ved tiltaket ikke oversteg skadene og ulempene for allmenne og private brukerinteresser og at kriteriene i vannressursloven § 25 derfor ikke ble oppfylt. Hovedbegrunnelsen for avslaget var hensynet til den rødlistede elvemuslingen som det var funnet store og levedyktige forekomster av i Mølnelva.

I vår høringsuttalelse av 12.09.2006 (FR sak 113/06) anbefalte fylkesrådet at det ble gitt konsesjon for bygging av Mølnelva Kraftverk. Fylkesrådet anbefalte derimot at det ble stilt krav til minstevannsføring gjennom hele året med hensyn til fiskebestanden i elva og får å ivareta området visuelle opplevelsesverdi. Fylkesrådet ba også om at det ble tatt landskapsestetiske hensyn ved planlegging og gjennomføring av utbyggingen.

Nytt utbyggingsalternativ

Mølnelva Kraft (AS) søker nå et nytt utbyggingsalternativ der inntaksdammen flyttes litt nedenfor den gamle dammen i Gardsvatnet, og at vatnet reguleres 1 m. Kraftstasjonen plasseres på kote 13. Beregnet produksjon er 8,4 GWh i et midlere år. Utbyggingskostnadene er beregnet til 3,05 kr/kWh. Rørgata på 1650 m skal graves ned, og det skal bygges ca. 150 m ny permanent vei fra eksisterende skogsbilvei. Det skal slippes minstevannsføring fra inntaksdammen hele året (260 l/s i sommerhalvåret og 160 l/s i vinterhalvåret) samt to flomtopper både vår og høst.

Problemstilling

Biologisk mangfold

Det er registrert store og levedyktige forekomster av elvemusling enkelte steder i Mølnelva. Elvemuslingen har status som sårbar på den norske rødlista, og det er utarbeidet en egen handlingsplan for arten. Det har også ved en tidligere anledning blitt observert storlom under prøvefiske.

Elvemusling er en art som blir svært gammel og er derfor en viktig historieforteller fordi den lagrer miljøinformasjon i skallet. Muslingen er en effektiv vannrenser som filtrerer opptil 50 l vann i døgnet, noe som gjør den til en viktig del av økosystemet i elven. Rennende vann med dominans av grus- og sandbunn mellom små og store steiner, og en dybde på 0,5 - 2 meter er fine habitat for muslingene. Elvemuslingen er også avhengig av fisk i elva fordi muslingen i et livsstadie lever som parasitter på fisk. I hovedsak er det årsyngel og ettårige fiskeunger av ørret eller laks som er verter for muslinglarvene i Norge. For å kunne opprettholde en populasjon av elvemusling er det derfor like viktig å ta vare på vertsfisken.

I forbindelse med funn av elvemusling i Mølnelva har det blitt gjennomført to nyere undersøkelser, nærmere bestemt Nordnorske Ferskvannsbiologers rapport 2008-07 og NIVA-rapport 5672-2008. Norsk institutt for vannforskning (NIVA) har i sin rapport kommet med forslag til vannføringsregime og flere avbøtende tiltak for å ivareta elvemuslingbestanden. I tillegg har NIVA foreslått før- og etterundersøkelser for å kunne følge utviklingen i bestandene av ørret, elvemusling og bunndyr. NIVA foreslår også en prøveperiode for manøvreringsreglementet, og at reglementet endres dersom etterundersøkelsene tilsier dette.

Det ble også i juni 2009 foretatt en befaring av Norsk institutt for naturforskning (NINA) i Tromsø for å kartlegge eventuell hekking av hønsenhauk og storlom i Gardsvatnet, og på bakgrunn av dette ble det utarbeidet en ornitologisk rapport. Det ble under befaringen ikke påvist storlom rundt Gardsvatnet. Det ble derimot påvist to reir av hønsenhauk i nærheten av den foreslåtte rørtraseen. Det ene reiret var gammelt og i dårlig forfatning og det andre har ikke vært brukt i 2009, men trolig i løpet av de to foregående årene (2007-2008). Hønsenhauk er en rødlisteart og er karakterisert som sårbar.

Kulturminner

Det nye utbyggingsalternativet er ikke av et slikt omfang at det endrer vår opprinnelige vurdering, men vi har likevel følgende merknad:

Så langt en kjenner til, er omsøkte tiltak ikke i konflikt med kjente verneverdige kulturminner. Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. Skulle konsesjon bli gitt, viser fylkeskommunen til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.

Vår merknad bør inngå i konsesjonsvilkårene.

Uttalelsen gjelder ikke samiske kulturminner; vi viser til egen uttalelse fra Sametinget.

Reindrift

Prosjektområdet ligger innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt. Distriktet består av syv siidaandeler og hadde pr. 31.03.2010 et samlet reintall 3780. Gardsvatnet ligger i distriktets vår- og vinterbeiter, men tiltaket berører ikke sentrale trekk og flyttleier.

Landskap

Det aktuelle området er tydelig kulturpreget, og prosjektet innebærer derfor ikke at inngrepsfrie områder (INON) vil bli berørt. Regulering av Gardsvatnet, redusert vannføring i elva, rørgate og damanlegg vil gi noe redusert landskapsverdi.

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak

Anleggstekniske tiltak

Turbinrør skal graves ned i sin fulle lengde for å bli minst mulig synlig. Tiltakshaver skal tilpasse inntaksdam med hus til terrenget, og bygge det slik at det går mest mulig i ett med omgivelsene.

Eksisterende vei på vestre side av elva benyttes til transport til dam. Ca. 100 – 150 m ny veg frem til damplass er nødvendig å etablere. Transport av masser og rør for bygging av rørgate skal kun foregå langs trase. Etter at rørgata er ferdig omfylt skal den tilpasses til terrenget for øvrig, og det berørte område vil få naturlig tilsåing.

Minstevannsføring

Tiltakshaver planlegger minstevannføring på 260 l/s i sommerhalvåret, og 160 l/s om vinteren, og at det slippes to flomtopper både vår og høst. Dette estimatet av minstevannføring er basert på rapporten fra NIVA 5672 – 2008, og vurderes som tilfredsstillende for å gi ørreten gytemuligheter og dermed opprettholde både fiskestammen og elvemuslingen i Mølnelva.

Program for oppfølging av forekomsten av elvemusling

Tiltakshaver foreslår at det opprettes et program for oppfølging av elvemuslingen i Mølnelva. Under arbeidene med biologene og fagmiljøene på elvemusling kom det klart frem at kunnskap om kritiske faktorer rundt levekår for elvemuslingen mangler. Dette gjelder spesielt vannføringsdata. I følge tiltakshaver kan klimaparametere, vanntemperatur samt ulike parametre for vannkvalitet automatisk overvåkes via kraftverkets styresystem.

(...)

Vurderinger

Fylkesråden for kultur og miljø, ser at denne utbyggingen kan skape uheldige miljøkonsekvenser. Imidlertid vil det gjennom å innføre avbøtende tiltak være mulig å redusere disse vesentlig. Tiltakets positive konsekvenser for settefiskanlegg og økt produksjon av fornybar energi anses som positive for samfunnet.

Fylkesråden forventer at konsesjonsøkers og NIVA sitt nye forslag til vannføringsregime følges opp med hensyn til elvemuslingen, fiskebestanden i elva og for å ivareta områdets visuelle karakter og opplevelsesverdi. Andre avbøtende tiltak skissert av tiltakshaver bør også følges opp. Fylkesråden ber også at NIVA sitt forslag til manøvreringselement følges opp og at reglementet endres dersom etterundersøkelsene tilsier dette. Opprinnelig tørrleggingsregime fra eksisterende inntaksdam på kote 60 til sjøen bør også oppheves.

Det er også viktig i denne sammenhengen å ta hensyn til den landskapsmessige tilpasningen og fylkesråden ber derfor om at det tas landskapsestetiske hensyn ved planlegging og gjennomføring av utbyggingen. Fylkesråden ber også om at det tas hensyn til den rødlistete Hønehauken som er registrert i området ved graving og legging av rørgate. For at naturmiljøet i denne konkrete saken blir ivaretatt på best mulig måte er fylkesråden opptatt av at tiltaket skjer i samsvar med forvaltningsmålene i Naturmangfoldsloven.

Fylkesråden viser også til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Fylkesråden påpeker tilslutt at kvalitet og sikkerhet i drikkevannskilden må opprettholdes.

Forutsatt at disse tingene overholdes anbefaler fylkesråden at det gis konsesjon for utbygging av Mølnelva Kraftverk.

Konsekvenser

Tiltaket har ingen konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Vedtakskompetanse

I henhold til delegasjonsreglementet vedtatt i FT sak 49/10 er myndigheten til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon og fremme innsigelse til vannkraftverk på inntil 10 MW delegert til fylkesrådet."

Statens vegvesen region nord uttaler i brev av 18.10.2010:

"Mølnelva kraftverk planlegges i Breivik i Skjerstad. Elva krysser fv. 554 nær sjøen, mens hele anlegget ligger oppstrøms og i god avstand fra fylkesvegen.

Vi har ingen merknader til konsesjonssøknaden."

Reindriftsforvaltningen Nordland uttalte i brev av 19.10.2010:

"Reindrift i området:

Mølnelva kraftverk ligger innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt. Distriktet består av syv siidaandeler og hadde pr. 31.3.2010 et samlet reintall på 3780 rein. Gardsvatnet ligger i distriktets vår- og vinterbeiter, men tiltaket berører ikke sentrale trekk og flyttleier. Under ekstreme forhold vil reinens behov for å finne gode beiter være viktigere enn å unngå tekniske

inngrep og menneskelig aktivitet. Reinen vil derfor vinterstid ved nedisede beiter eller store snømengder trekke ned mot skogen/kysten for å finne mat. Her vil det være lettere å grave seg ned til bakken for å finne mat eller beite lav på trærne. Dette er typisk for reinbeiter på kystnære fjell som Klettkovfjellet og Blåfjellet.

Tiltakets innvirkning på reindriften:

Inntaksdammen foreslås med en reguleringshøyde på 1 meter. Den lave reguleringshøyden tilsier at isforholdene på vannet vil bli relativt stabile og neddemt beiteareal vil bli minimalt. Rørgaten fra inntaksdammen ned til kraftstasjonen vil bli nedgravd og vil derfor ikke hindre reinens naturlige beitetrekk. Det vil bli bygget en vei på 150 meter fra eksisterende skogsbilveg fram til inntaket. Ny vei vil ikke medføre negative konsekvenser for reinens bruk av området.

Samlet sett vil tiltaket derfor ha liten innvirkning på reindriften i området.

Avslutningsvis vil vi påpeke at utredningen som er gjort for reindrift i forbindelse med konsesjonssøknaden i beste fall er mangelfull. Det samme forholdet ble påpekt i vår uttalelse av 11.8.2006 (vedlagt), da tiltaket første gang var på høring. Selv om tiltaket relativt sett har små konsekvenser for reindriften denne gang, har tiltakshaver/utreder et ansvar for å sørge for å belyse de enkelte temaene tilstrekkelig. Vi finner det merkelig at dette ikke er rettet opp ved annen gangs høring.

Utover dette har vi ingen spesielle merknader til saken."

Grunneierne rundt Gardsvatnet uttalte i e-post av 18.10.2010:

"Merknader til søknad om bygging av Mølnelva kraftverk med høringsfrist 20.10.10.

- 1. Viser til tidligere gitt uttalelse i denne saken, datert 14.08.06. Uttalelsen er kjent for NVE.*
- 2. Vi finner at all form for oppdemming, graving o.l. må foregå lengst mulig ned i elva, dvs. nedenfor forekomsten av elvemuslingen, og viser i den forbindelse til NIVAs utredning om elvemuslingen i Mølnelva, Rapport L.NR. 5672-2008.*
- 3. Vi er opptatt av at bygda fortsatt skal ha en god vannforsyning, jf tidligere uttalelse pkt 4. En oppdemming kan føre til at Gardsvatnet må tas i bruk som ny drikkevannskilde, noe som igjen medfører behov for renseanlegg. Det vil føre til økte kostnader for kommunen, og så igjen forbruker. I tillegg må en da påregne at ytterligere vannmengde må hentes fra vannet.*
- 4. Avtale om regulering av Gardsvatnet, datert 04.09.07 har en varighet på 5 år. Både i selve avtalen og i møter med Salten Havbruk er det presisert at avtalen kun gjelder behov for vann til yngel og smolt - og ikke kraftproduksjon.*
- 5. Vi har ikke registret uregelmessigheter i strømleveransen i Breivik siden Salten Havbruk ble etablert."*

Skjerstad lokalutvalg uttaler i e-post av 29.9.2010:

"Skjerstad lokalutvalgs høringsuttalelse til søknad om bygging av Mølnelva kraftverk i Bodø kommune.

Skjerstad lokalutvalg, som er ett av fem kommunale lokalutvalg som har rett til å komme med uttalelser til lokale saker i Bodø kommune, fattet i møte 27.9.10 følgende enstemmige vedtak i sak 10/41:

Skjerstad lokalutvalg ser svært positivt på planene om et kraftverk i Mølnelva i Breivik. Dette ikke minst som et tiltak for å styrke eksisterende arbeidsplasser på industriområdet i Breivik; Salten Havbruk AS og Lundal Nord AS."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 23.6.2011 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"KOMMENTARER TIL UTTALELSER VEDR. SØKNAD OM KONSESJON TIL ETABLERING AV KRAFTVERK I MØLNELVA, BODØ KOMMUNE.

Viser til deres forespørsel om tiltakshavers kommentarer til innkomne uttalelser.

Fakta: Salten Havbruk AS (SH) sitt anlegg i Breivik var ferdig bygd sommeren 2001. Produksjon av fisk startet umiddelbart. Dvs. at selskapet så langt har drevet i 10 år.

Bodø kommune (BK):

- *SH ser svært positivt på at BK har endret holdning og nå anbefaler at konsesjonssøknaden innvilges.*
- *BK's krav om opphevelse av eksisterende tillatelse til drift uten minstevannføring fra inntaksdam ved Mølnfossen anses som usaklig. Dette har SH kommentert flere ganger tidligere. SH stiller spørsmålstegn med om BK kjenner til de lokale grunnforholdene. NVE har selv i bakgrunnsnotat til gjeldende konsesjon begrunnet hvorfor det var viktig at SH fikk tillatelse til tørrlegging av Mølnelva etter fossen.*
- *SH minner om at biologisk rapport dokumenterer at det ikke finnes elvemusling nedstrøms fossen.*
- *SH er uenig i BK's vurdering av Gardsvannet som mulig drikkevannskilde, dersom man etablerer de nødvendige vannbehandlingstiltakene vil denne kilden kunne fungere utmerket og være mye sikrere som vannkilde enn dagens risikofylte løsning med en grunnvannsbrønn som ligger under havnivå. SH minner om at BK fortsatt ikke har en tilfredsstillende løsning på plass når det gjelder reservevannforsyning.*
- *SH minner om gjeldende avtale mellom SH og BK datert 26/2 -01. Denne avtalen gir SH rett til bl.a:*
 - *Å pumpe sjøvann til inntak ved Mølnfossen.*
 - *Etablere rør til Gardsvannet.*
 - *Og BK rett til å benytte rør fra Mølnfossen til reservevannforsyning for Breivik vannverk.*
 - *(Pålegg fra Mattilsynet til BK) Denne avtalen sier at BK selv må bekoste vannverkets tilkobling til denne ledningen.*
 -

Nordland Fylkeskommune (NF):

- *NF's krav om opphevelse av eksisterende tillatelse til drift uten minstevannføring fra inntaksdam ved Mølufossen anses som usaklig. Dette mener SH NF uten videre vurdering har kopiert fra BK. Ut over dette har SH ingen kommentarer til uttalelsen.*

Fylkesmannen i Nordland (FM):

- *SH ser svært positivt på at FM ikke motsetter seg at konsesjonssøknaden innvilges. Ut over dette har SH ingen kommentarer til uttalelsen.*

Reindriftsforvaltningen:

- *SH har ingen kommentarer til uttalelsen.*

Statens vegvesen:

- *SH har ingen kommentarer til uttalelsen.*

Grunneiere rundt Gardsvannet:

1. *Uttalelsen datert 14.08.06 har SH kommentert tidligere.*
2. *Viser til rapport fra NINVA vedrørende graving av rørtrase. Demning skal bygges etter utløpet av Gardsvannet.*
3. *Viser til avtale mellom SH og BK og krav fra Mattilsynet.*
4. *Avtalens pkt. 8. sier at begge parter er enig om at intensjonen med avtaleforholdet er at avtalen etter 5. år skal videreføres til gjeldende betingelser. SH ønsker først å fremst å etablere demning i Gardsvannet for å sikre vannforsyningen til smoltproduksjon. Det vil alltid være vannbehovet til smoltproduksjonen som vil bestemme graden av regulering. Avtalen om regulering av Gardsvannet sier ingenting om at vannet ikke skal kunne brukes til kraftproduksjon. Alle grunneierne er godt kjent med SH sine planer.*
5. *Uregelmessigheter i strømforsyning kan bekreftes av Bodø Energi, Lundal Nord og SH sin nødstrømslogg. I tillegg har flere av de lokale beboerne påpekt det samme. Dette er en av grunnene til at BK i alle år har fått gratis nødstrøm fra SH.*
6. *Kun 7 av de 10 grunneierne til Gardsvannet er nevnt, mens bare 3 har signert uttalelsen.*

Skjerstad lokalutvalg:

- *SH ser svært positivt på Skjerstad lokalutvalg sin uttalelse."*

Tilleggsopplysninger

Søkers konsulent har i brev av 4.3.2011 kommet med noen konkretiseringer:

"I forbindelse med befaring høsten 2010 ble det avtalt at tiltakshaver skulle kontrollere detaljer og orientere nærmere om følgende to forhold:

1. *Beskrive nærmere hvordan den omsøkte reguleringen ville påvirke terrenget i området rundt planlagt dam.*

2. Muligheter for tunnel som vannveg i øvre del ut fra inntakskammer.

Ad 1:

I konsesjonssøknad til Mølnelva Kraftverk er det søkt om regulering av Gardvatnet med 0,4 m opp og 0,6 m ned i forhold til normalvannstand. Samtidig er det søkt om å etablere en ny platedam i betong i en bergformasjon der Mølnelva naturlig renner ut og fallstrekningen starter.

I påfølgende bildemontasje er det forsøkt å visualisere hvordan en regulering vil innvirke på områdene rundt Gardsvatnet. Det er lagt spesiell vekt på omgivelsene ved damstedet. Bildene viser regulering med 0,4 m opp og 0,6 ned.

Gammel steinfyllingsdam.

NVE og Bodø kommune har etablert et fastmerke på kote 110,2 i en steinblokk i steindammen på østre side. Normalvannstand i Gardsvatnet ble av NVE våren 2009 fastsatt til å være 10 cm over det borede hullet. Hullet er merket med rød tusjstrek på berget.

Den gamle eksisterende steinfyllingsdammen er i dag i svært dårlig stand. Men den har tross i dette en regulerende funksjon på Gardsvatnet. Denne reguleringsfunksjonen søkes nå permanent opphevet ved at et mindre parti av dammen på ca. 2 m fjernes (...).

Ut fra dette finner tiltakshaver at det således er naturlig at inntaksdam for kraftverket legges ved den nye omsøkte plassen ved bergformasjon. Dam på dette punktet vil på en god måte kontrollere den omsøkte reguleringshøyden i og med at vannstanden i Gardsvatnet har samme nivå ut til dette punktet.

Berørte arealer:

Strandsonen rundt Gardsvatnet har vært påvirket av eksisterende dam i flere år. NVE gjorde en befaring for å bestemme plassering av normalvannstand. På befaringen ble det foretatt en visuell vurdering av merker i strandsonen etter høy vannstand. Strandsonen mellom ny og gammel dam plass har ikke på samme måte vært påvirket av vannstandsendringer.

Området på vestsiden vil et område på 5-10 m bli neddemt. Skog må ryddes. Det samme gjelder for østre side av dette sjøområdet. Terrenget på østre side ligger noe lavere og området som kommer under vann ved HRV vil her strekke seg fra 5-20m innover fra dagens strandsone. På dette neddemte arealet må det ryddes vegetasjon og hogges ned noe furuskog.

(...)

Ad. 2:

Tunnel som alternativ vannveg i øvre del av trase.

Nedstrøms inntaksdam er det furubevokst berglandskap. Tiltakshaver vurderer to alternative løsninger for vannveg på de første 200 m.

Alternativ 1: Rørtrase.

Rørtrase krever her sprenging av en relativt dyp grøft. Dette blir et relativt synlig inngrep i landskapet. Rørtrase vil være noe rimeligere enn tunnel.

Alternativ 1: Tunnel.

Det vil være mulig å anlegge en 200 m lang tunnel fra inntakskammer og frem til dalsøkk like øst for inntaksdam. Dette vil gi mindre visuelle inngrep i det man slipper en dyp fjellgrøft frem til dalsøkket. Rørgata vil starte i en betongplugg i utløpet av denne tunnelen. Ekstra kostnader for tunnel:

Det er estimert en ekstra kostnad i prosjektet med ca. NOK 2 mill.”

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Mølnelva Kraft AS er et selskap under stiftelse med det formål å drive med produksjon og salg av elektrisk kraft fra Mølnelva. En del av den elektriske kraften vil Salten Havbruk bruke for å dekke sitt behov for elektrisk kraft mens resten vil bli omsatt. Salten Havbruk står som eier av Mølnelva Kraft AS.

Om søknaden

Mølnelva Kraft AS søker om følgende tillatelse:

- Etter vannressursloven § 8 til å bygge Mølnelva kraftverk i kombinasjon med eksisterende oppdrettsanlegg.
- Regulere Gardsvatnet med 1 m, i form av 0,5 m heving og 0,5 m senking.
- Etter energiloven til å installere tre generatorer på inntil 2,85 MW i Mølnelva kraftverk med nødvendige elektriske anlegg og kraftlinjer

Beskrivelse av området

Mølnelva ligger om lag 25 km nord for Misvær i Bodø kommune i Nordland. Vassdraget har nedbørfeltet sitt opp mot Klettkovfjellet i vest, Tirilfjellet og Blåfjell i øst og har utløp i Skjerstadfjorden i Breivika.

Nedbørfeltet har bratte, knausete fjellsider og bergvegger i øvre del. Lengre nede er det store områder med lauvskog, furuskog og plantet granskog. Terrenget er kupert og med stort innslag av myr. Det er flere større vann i feltet, og de utgjør ca. 7 % av arealet i feltet.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Området er tydelig kulturpåvirket. Øvre del av vassdraget bærer preg av stor aktivitet med skogskjøtsel og hogst gjennom årene, og det går flere skogsveier i området. Ved Gardsvatnet finnes det rester etter en gammel dam og nedre deler av området er berørt av bebyggelse, veier og infrastruktur. Salten Havbruk har i dag en inntaksdam i Mølnelva på kote 60 og tillatelse til vannuttak uten krav om minstevannføring fra inntaket og ned til sjøen. Ved siden av oppdrettsanlegget finnes det rester etter en gammel mølle. Fylkesveien og en 22 kV høyspentlinje krysser Mølnelva ved utløpet.

Planendringssøknaden

Det er tidligere søkt om etablering av ny vannvei til Salten Havbruk AS sitt settefiskanlegg, regulering av Gardsvatnet og bygging av Mølnelva kraftverk. Denne søknaden fikk avslag fra NVE 25. april 2008. Planendringssøknaden omfatter fortsatt 1 m regulering av Gardsvatnet men inntaksdammen er flyttet ned til en bergterskel nedenfor den gamle demningen i Gardsvatnet.

Rørtraseen på 1650 m må sprenges ned i øvre deler og deretter vil den bli delvis nedsprengt og nedgravd ned til kraftstasjonen. Det vil bli etablert midlertidig transportvei i /langs rørtraseen. Det vil også etableres en ny vei på 150 m inn til dammen fra eksisterende skogsbilvei vest for Mølnelva, ikke øst som tidligere omsøkt.

Kraftstasjonen er planlagt bygd på samme sted som tidligere, tett ved Salten Havbruk sine lokaler. I planendringssøknaden søkes det om tre turbiner med en slukeevne på til sammen 3,4 m³/s og installert effekt på til sammen 2,25 MW. Tidligere omsøkt var to turbiner med en slukeevne på til sammen 2,7 m³/s og installert effekt på til sammen 2 MW. Utover dette foreligger prosjektet som tidligere omsøkt.

Det er foreslått flere avbøtende tiltak i planendringssøknaden:

- Sette minstevannføring lik 260 l/s og 160 l/s hhv sommer og vinter, samt sette krav om å slippe minst to flomtopper både vår og høst.
- Etablere anordninger for vannføringsbestemmelser i Mølnelva på strekningen Gardsvatnet og ned til dagens vanninntak.
- Gjennom forundersøkelser kartlegges status for ørret og musling i Mølnelva før en ev. utbygging tar til.
- Gjennomføre utbyggingsfasen i henhold til gjeldende HMS-tiltaksplan for erosjon- og forurensningssikring.
- Ta hensyn til gyteperiode for fisk i anleggsfasen
- Beholde kantvegetasjon langs elva for å sikre skyggefulle steder, med tanke på elvemusling, fisk og erosjon.
- Forhindre graving og kjøring av anleggsmaskiner i elveløpet. Dette med tanke på livet i elva og eksisterende settefiskanlegg.
- Anleggsperioden bør planlegges godt slik at denne gjøres så kort som mulig.
- Ev. tilslamming i anleggsperioden vil være forbigående og vil spyles ut ved flom.
- Foreta jevnlig undersøkelser (årlig eller 2. hvert år) etter utbyggingen for å følge utviklingen i bestandene til ørret, bunndyr og elvemusling. Vurdere om nivået for minstevannsføring bør evalueres i forhold til resultatene ut fra disse undersøkelsene.

- Anleggsarbeid vil skje utenom hekkeperioden til hønsehauk, og at man i tillegg hogger minimalt med skog langs rørgata.
- I svært tørre perioder skal røret ned til kraftstasjonen stenges. Alt vann til settefiskanlegget skal da tas via elva til reserveinntaket slik at minstevannføringen opprettholdes.

Hydrologiske virkninger

Kraftverket vil utnytte et nedbørfelt på 52 km² med en beregnet middelvannføring på 1,72 m³/s ved planlagt inntak. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 0,208 m³/s, mens 5-persentil sommer- og vintervannføring er oppgitt til å være hhv. 0,26 og 0,156 m³/s. Slukeevne vil være 3,4 m³/s fra Gardsvatnet og 0,7 m³/s i fra eksisterende inntak i Mølnelv.

Det berørte området har et maritimt klima. Det kan forekomme flommer hele året, men de fleste flommene er på våren. Laveste vannføring er på høsten og vinteren. En ev. utbygging vil redusere vannføringen vesentlig utenom flomperiodene.

Produksjon og kostnader

Gjennomsnittlig kraftproduksjon i Mølnelva kraftverk er av søker beregnet til 7,75 GWh/år fordelt på 4,5 GWh vinterkraft og 3,25 GWh sommerkraft. Byggekostnadene er beregnet til 25,55 mill kr. Dette gir en utbyggingspris på 3.05 kr/kWh.

I forhold til ressursutnyttelsen har ikke NVE noen innvendinger til omsøkt prosjekt. I tråd med energiloven er det utbyggers eget ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten.

Arealbruk og eiendomsforhold

Det er laget en avtale om regulering på 1 m i Gardsvatnet og leie av fallrettighetene mellom tiltakshaver og grunneierne. Dette er privatrettslige forhold som ligger utenfor NVEs ansvarsområde. Mølnelva Kraft AS vil stå som eier og drifter av kraftverket. Dette selskapet eies av Salten Havbruk.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Deler av tiltaket ligger i LNF-område. Det vil bli søkt til kommunen om dispensasjon fra arealplanbestemmelsene.

Samlet plan (SP)

Det omsøkte prosjektet er under gjeldende grense for behandling i Samla plan. Potensialet er imidlertid tidligere kartlagt i Vassdragsrapport 691 Mølnelva og det omsøkte prosjektet berører to Samla plan prosjekter, 69101 Mølnelva og 68905 Rognlivatn. Mølnelva er plassert i gruppe 10, kategori II. Rognlivatn er plassert i gruppe 4, kategori I. Dette prosjektet vil redusere potensialet i de to prosjektene, men det vil fortsatt være en ressurs igjen. NVE kan ikke gi konsesjon til prosjekter som reduserer potensialet til prosjekter som ligger i Samla Plan. I slike saker er det OED som er beslutningsmyndighet. 68905 Rognlivatn kraftverk har et betydelig større produksjonspotensialet enn Mølnelva kraftverk. Det omsøkte prosjektet er tilnærmet likt 69101 Mølnelva men med noen miljømessige forbedringer. Så lenge det er søkt om tillatelse til et tiltak som etter vår mening ligger innenfor et SP-prosjekt, er vi av den oppfatning at NVE kan avgjøre søknaden og at vrl. § 22 ikke kommer til anvendelse.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget inngår ikke blant de vassdrag som er vernet.

Andre verneplaner

Det er ikke kjent at utbyggingen kommer i konflikt med andre verneplaner

Inngrepsfrie områder

Ingen inngrepsfrie områder vil bli berørt.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget er ikke vurdert i forbindelse med etablering av nasjonale laksevassdrag.

Høring

Planendringssøknaden har vært sendt på høring til kommunen, Fylkesmannen, fylkeskommunen, berørte statlige forvaltningsorganer, interesseorganisasjoner og privatpersoner som tidligere har uttalt seg i saken. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar. NVE har vært på befaring ved behandling av søknaden som fikk avslag samt ny befaring etter at planendringssøknad har vært på høring.

Bodø kommune rår til at planendringssøknaden innvilges. De viser til at tiltaket ligger innenfor området som er båndlagt for drikkevann i kommunens arealdel og at dette må tas hensyn til. Kommunen gjør oppmerksom på at det er viktig å ivareta elvemusling. De ber også om at tørlegging av elva nedstrøms inntak til settefiskanlegget oppheves.

Fylkesmannen i Nordland mener at planendringssøknaden er betydelig mer miljøvennlig enn den opprinnelige søknaden som NVE ga avslag på. Dette skyldes først og fremst at tiltaket nå planlegges med slipp av minstevannføring hele året samt slipp av to vårflokker både om våren og om høsten. Fylkesmannen vil ikke motsette seg en konsesjon dersom NIVAs forslag til vannføringsregime, avbøtende tiltak og undersøkelsesprogram blir fulgt opp. Det er også en forutsetning at det tas nødvendige hensyn til hønsehauk.

Nordland fylkeskommune anbefaler at det gis konsesjon dersom de nye avbøtende tiltakene blir fulgt. De mener også at tørleggingsregimet nedenfor inntaket til settefiskanlegget bør oppheves. Det bes også om at det tas hensyn til hønsehauk.

Reindriftsforvaltningen i Nordland skriver i sin uttalelse at tiltaket vil ha liten innvirkning på reindrift samlet sett. De gjør likevel oppmerksom på at utredningen som er gjort for reindrift i forbindelse med søknaden er i beste fall mangelfull.

Grunneierne rundt Gardsvatnet mener at alle inngrep må foregå nedenfor elvemuslingbestanden i elva. De er også bekymret for drikkevannsforsyningen. Grunneierlaget gjør oppmerksom på at den privatrettslige avtalen om regulering av Gardsvatnet har en varighet på 5 år og gjelder kun for vannuttak til yngel og smolt.

Skjærstad lokalutvalg er et av fem kommunale lokalutvalg. Lokalutvalget støtter utbyggingen.

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder etablering av et kraftverk med tre turbiner, regulering av Gardsvatnet med 1 m, nedgravd/sprenget rørledning og 150 m lang ny vei. Dette vil gi ny

kraftproduksjon som tilsvarer 7,75 GWh og sikre vann i tørre perioder til Salten Havbruk AS. Ingen av høringsuttalelsene går nå imot planendringssøknaden dersom det stilles krav om strenge vilkår i en ev. konsesjon. Bodø kommune og Nordland fylkeskommune ber om at tørleggingen av elva fra Salten Havbruk AS sin inntaksdam og ned til sjøen oppheves. NVE gjør oppmerksom på at dette tørleggingsregime ligger inn under en egen konsesjon og vil ikke bli vurdert i denne omgang. Dersom det viser seg at dette tørleggingsregimet gir utilsiktede konsekvenser for allmennheten slik at det vil være hensiktsmessig å forandre vilkårssettet kan NVE med hjemmel i vannressursloven § 20 endre gjeldende konsesjonsvilkår. Kommunen og fylkeskommunen minner også om at en ev. utbyggingen ikke må føre til negative konsekvenser for kvalitet og sikkerhet for drikkevannskilden i området. Fylkesmannen i Nordland forutsetter at søkers forslag til vannføringsregime, avbøtende tiltak og undersøkelsesprogram blir fulgt opp. Den klart største konflikten ved en gjennomføring av tiltaket er knyttet til fraføring av vann på en elvestrekning med en stor og levedyktig bestand av rødlistearten elvemusling (VU).

Hydrologi

I perioden 1916 – 2004 har det vært en år til- år variasjon på opp til $\pm 55\%$ i forhold til normalavløpet. Nedbørfeltet ved inntaket er på 52 km² og middelvannføringen er beregnet til 1,72 m³/s. Alminnelig lavvannføring ved inntaket er beregnet til 208 l/s. Det maksimale uttaket er satt til 3,4 m³/s, noe som utgjør ca. 200 % av middelvannføringen. Det er foreslått slipp av minstevannføring tilsvarende 5-persentil verdiene for sommer og vinter.

Dersom det blir en utbygging av Mølnelva vil vannføringen i et gjennomsnittså bli sterkt preget av slukeevnen som planlegges i kraftverket, og minstevannføringen vil være dominerende vannføring gjennom året. Det er kun i store flomperioder at det vil gå mye vann i elva etter en ev. utbygging.

Et avbøtende tiltak som er foreslått i søknaden er slipp av minst to flomtopper på minst 2500 l/s med et intervall på 48 timer i hver flom, dette tilsvarer ca 432 000 m³ hver gang. Til sammenligning har det omsøkte magasinet en kapasitet på 570 000 m³. Dersom det skal slippes flomtopper som beskrevet vil nytten av et reguleringsmagasin i tørrår reduseres da størrelsen og lengden på flomtoppene sannsynligvis vil kreve at det i tillegg til tilsiget må tappes fra magasinet. I tørrår vil en buffer i reguleringsmagasinet være av stor betydning særlig på sensommeren og høsten da det vanligvis er lite tilsig og varmt i vannet. Det forventes på den tiden at selskapet har stor biomasse i anlegget som følge av at anlegget er et gjennomstrømningsanlegg som produserer fisk hele året og er tjent med å ha den største biomasseveksten i de periodene av året det er varmt i vannet. Med utgangspunkt i vannføringskurvene mener NVE at slipp av minst to flomtopper på minst 2500 l/s i minst 48 timer i løpet av perioden 1. september – 31. oktober, som foreslått i NIVAs rapport, ikke lar seg gjennomføre i tørrår uten bruk av reguleringsmagasinet. Det er i tørrår settefiskanlegget vil ha størst behov for vannet i reguleringsmagasinet. Erfaringmessig vil magasinet være til størst nytte i perioden august – oktober. Dersom det settes krav om minstevannføring og vannet i reguleringsmagasinet blir brukt til settefiskproduksjon igjennom eksisterende inntak i Mølenelv, vil vannføringsregimet bli forandret i perioder med lite nedbør ved tapping fra magasinet via Mølenelv og ved magasinoppfylling ved å holde tilbake det vannet som ikke blir brukt til settefiskproduksjon eller sluppet som minstevannføring. En regulering til kraftproduksjon vil normalt være betydelig mer aktiv, sammenlignet med en regulering til settefiskproduksjon der selskapet er tjent med å kunne tappe fra magasinet ved mangel på vann, som i tørrår.

Naturens mangfold

Elvemusling

Det er funnet flere forekomster av rødlistearten elvemusling i Mølnelva og bestanden er stor og levedyktig. Elvemuslingen har status som sårbar på den norske rødlista og det er utarbeidet en egen handlingsplan for arten. Målsettingen for handlingsplanen er at det skal finnes livskraftige populasjoner i hele landet og at alle nåværende naturlige populasjoner skal opprettholdes eller forbedres.

Elvemuslingen har en spesiell biologi. Larvene til elvemuslingen er helt avhengig av å kunne feste seg til gjellene på vertsfisk for å bli ferdig utviklet til å starte et liv som bunnlevende musling i elva. Når den forlater vertsfisken graver muslingen seg ned i substratet der de blir liggende noen år og er helt avhengig av god vanngjennomstrømning i substratet. Det er lite kunnskap om hva som skjer like etter at larvene forlater vertsfisken og graver seg ned i substratet. Vurdering av konsekvenser av bortføring av vann er derfor vanskelig i dette stadiet av muslingens liv. Det man med sikkerhet vet er at nedslamming av partikler som kommer med elvestrømmen og tetter igjen hulrom mellom grus og stein vil gjøre stor skade på populasjonen. I og med at dyrenes livssyklus stiller forskjellig krav til habitat i ulike faser av livet, innebærer det at den også må oppholde seg i områder hvor vertsfisken trives. Skulle det skje forandringer i habitatet slik at vertsfisken forsvinner, vil også elvemuslingen forsvinne. For å opprettholde populasjoner av elvemusling er det like viktig å ta vare på vertsfisken.

Redusert vanndeckt areal vil medføre økt fare for at arealer med muslinger tørrelegges og muslinger dør av uttørring. Redusert vannhastighet og vanddybde kan også føre til færre egnede lokaliteter da muslinger normalt bare forekommer på dyp over 0,5 m og vannhastigheter på over 100 l/s. Dersom vanddybden ved dagens muslinglokaliteter reduseres, vil de også stå i fare for å ødelegges av bunnfrysning og isgang om vinteren.

I planendringssøknaden blir det vist til en NIVA rapport der det foreslås en rekke avbøtende tiltak med tanke på å ivareta elvemuslingen. NVE gjør oppmerksom på at det i rapporten ikke blir konkludert med noe, men kommer kun med forslag til mulige løsninger dersom det blir gitt tillatelse til en utbygging. NVE ser fordelene av å kunne regulere Gardsvatnet slik at Salten Havbruk AS har en reserve i perioder med lite nedbør. Mølnelv kraftverk er planlagt med en slukeevne på 200 % av middelvanntilføringen, NVE er ikke overbevist om at bortføring av vann fra elvestrengen vil kunne avbøtes i tilstrekkelig grad. De biologiske verdiene i vassdraget er store, og NVE mener at fraføring av vann igjennom kraftverket på strekningen med elvemusling vil forverre situasjonen for arten selv om det settes et krav om minstevannføring. Dette fordi minstevannføring i stor grad vil være den dominerende vannføringen i elva ved en ev. tillatelse. Målet i handlingsplan for elvemusling er at alle nåværende naturlige populasjoner skal opprettholdes eller forbedres. Ved bygging av Mølnelva kraftverk, som planlagt, vil sannsynligheten for at forholdene for elvemusling vil forverre seg være så stor at en ev. utbygging ikke kan aksepteres.

Fugl

Hønehauk har status som nær truet på rødlista, hekker like i nærheten av der rørgata er planlagt. Rovfuglen bør ikke forstyrres i hekkeperioden da det kan føre til mislykket hekking. Felling av reirtrær må unngås. Ved å legge anleggsarbeid utenom hekkeperioden til hønehauk samt ivareta reirtrær vil en utbygging være akseptabel med tanke på hønehauk.

Under NVEs befaring ble det observert fossefall i vassdraget. Fossefall er ikke rødlistet, men NVE er oppmerksom på arten, fordi en utbygging vanligvis vil virke direkte inn på fuglens habitat. Dersom det

blir sluppet en helårig minstevannføring som ivaretar fossekallens levevilkår mener NVE at en ev. utbygging vil kunne aksepteres med tanke på denne arten.

Det er registrert storlom i Gardsvatnet, men det er usikkert om den hekker der. Arten er registrert som sårbar på Norsk rødliste. Fylkesmannen mener at storlom trolig hekker i Gardsvatnet. Storlom er svært sårbar for vannstandsendringer i perioden fra isen går og fram til begynnelsen av juli. I følge Salten Havbruk AS vil det ikke være behov for regulering av Gardsvatnet i juni. Dersom Gardsvatnet ikke reguleres i perioden fram til 1. juli mener NVE at en regulering til settefiskproduksjon kan aksepteres med tanke på storlom, dersom den bruker Gardsvatnet til hekking.

Fisk

Mølnelva er gyteområde for ørret som vandrer fra Gardsvatnet. På strekningen mellom Gardsvatnet og eksisterende inntak til settefiskanlegget er det ikke registrert sidebekker som kan fungere som gytebekker for ørret og Mølnelva blir eneste gytemulighet for ørreten på denne strekningen. Fraføring av vann på denne strekningen vil redusere leveområdet for bekkørret og oppvekstområde for ørretunger. Redusert vannføring vil kunne føre til økt predasjon på bekkørret, yngel samt fisk som går ned fra Gardsvatnet for å gyte. Dersom det blir færre flommer vil vandringsmulighetene for gytefisk reduseres. NVE mener at gyte- og oppvekstvilkårene for ørret som benytter Mølnelv vil kunne forverres og bestanden i vassdraget reduseres. For selve ørretbestanden i vassdraget vil ikke dette være av stor konsekvens da redusert bestand vil gi færre individer og dermed mindre konkurranse om maten, men redusert ørretbestand i vassdraget vil også bety at det vil bli færre vertsfisk for elvemuslingen. NVE mener at redusert tetthet av ørret vil kunne føre til negative konsekvenser for rekrutteringen av elvemusling til vassdraget.

Forholdet til naturmangfoldloven

Nedenfor følger NVEs gjennomgang av de aktuelle paragrafene.

Forvaltningsmål for arter § 5

Forvaltningsmålet for arter tilsier at det er et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Artenes økologiske funksjonsområder skal også ivaretas så langt det er nødvendig for å nå målet.

NVEs vurdering er at truede og/eller sårbare arter bør vektlegges sterkere enn trivielle arter med livskraftige bestander. Som nevnt tidligere i denne drøftingen så er det registrert elvemusling (sårbar), og hønehauk (nær truet), innenfor influensområdet. De foreliggende planene vil kunne påvirke spesielt elvemusling negativt. NVE mener at dersom det skal gis tillatelse til en utbygging i Mølnelva så må avbøtende tiltak vurderes slik at elvemusling og hønehauk kan forbli i området selv etter en ev. utbygging av vassdraget.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Det følger av § 8 første ledd i naturmangfoldloven at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Naturmangfoldloven § 8 er en konkretisering av og et supplement til forvaltningslovens alminnelige krav om at en sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Når det gjelder kunnskapsgrunnlaget og de registreringene av naturmangfold som er utført i forbindelse med denne søknaden så mener NVE, på bakgrunn av de vurderingene som er gjort ovenfor, at disse er tilstrekkelige for denne saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Bestemmelsen skal ses i sammenheng med vurderingen av kunnskapsgrunnlaget, som er omtalt ovenfor. For at bestemmelsen skal komme til anvendelse er det en forutsetning at det foreligger en reell risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, men det er ikke et krav om sannsynlighetsovervekt for at en skade vil inntre. NVE vil til dette påpeke at det i Mølenelv er påvist elvemusling som er rødlistet som sårbar. NVE er av den mening at denne arten vil bli negativt påvirket. NVE legger til grunn at risikoen for bortfall av arten er tilstede, og vil vektlegge dette i vår skjønnsutøvelse.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. Dette innebærer at man må ha kunnskap også om andre tiltak og påvirkninger på økosystemet slik at en kan identifisere den samlede belastningen, jf. også formuleringen i § 8 om "effekten av påvirkninger". I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep.

En bygging av Mølenelv kraftverk vil gi betydelige større belastning på økosystemet i vassdraget, selv med avbøtende tiltak som foreslått i søknaden.

Landskap og friluftsliv

Det ble ikke registrert store verdier knyttet til landskap og friluftsliv under høringsrunden. Gardsvatnet er relativt grunt langs land enkelte steder og en regulering vil kunne gi et litt skjemmende landskapsbilde enkelte deler av året. Et reguleringsmagasin som blir benyttet til settefiskproduksjon vil ikke bli benyttet like aktivt som et magasin til et kraftverk. Ut i fra at reguleringen primært skal benyttes til settefiskproduksjon forventer NVE at den mest aktive bruken av magasinet vil skje på sensommeren eller tidlig høst.

Selv om det ikke ble registrert særlig verdi knyttet til landskap vil NVE bemerke at den øvre delen; foruten de 250 første meterne, av rørgateframføringen er slik vi vurderer det meget krevende og vil kunne gi betydelige sår i naturen. Her er det relativt flatt og dermed få fallmeter på en strekning over ca. 500-600 meter samt at den må sprenges igjennom større tverrgående rygger. Det ble ikke presentert noen tilfredsstillende løsninger for framføring av rørgate, med tanke på landskapshensyn, i dette området på NVEs sluttbefaring. NVE mener at framføring av rørgaten som omsøkt vil gi uforholdsmessige store sår i naturen sammenlignet med nytten av tiltaket, selv med tunnelforslaget som søker foreslo etter NVEs befaring.

Drikkevann

Servicebygget for Breivika vannverk er bygget ut for å gjøre plass til nødstrømsaggregat og UV-anlegg. Dette betyr at anlegget har to hygieniske barrierer, en i UV-anlegget og en i grunnvannsanlegget, da det er krav om minst to hygieniske barrierer i drikkevannsanlegg.

Ifølge søknaden framgår det at det vil være en fordel med kraftutbygging da dette vil medføre en reservevannkilde for vannverket. Vannkvaliteten i Gardsvatnet er dårlig og det betinger at en må ha to hygieniske barrierer. Kommunen mener at utgiftene til nytt renseanlegg må bekostes av søker. Søker

er uenig i dette og viser til gjeldende avtale. NVE mener bruk av Gardsvatnet som reserve drikkevannskilde er et privatrettslig forhold som må avklares mellom kommunen og Salten Havbruk.

Oppsummering

NVE legger vekt på at en regulering av Gardsvatnet vil sikre Salten Havbruk AS mer vann i tørre perioder. Det går klart fram av søknaden at hovedbegrunnelsene for tiltaket er å bedre forholdene rundt vannforsyningen til settefiskanlegget og det vil være primært settefiskanleggets behov for vann som vil styre vannuttaket fra Gardsvatnet. NVE vil likevel bemerke at det er Mølnelv Kraft AS som har søkt om reguleringen og NVE kan derfor ikke gi konsesjon til regulering av Gardsvatnet til andre enn den som søker om tiltaket. Dersom Salten Havbruk AS ønsker å benytte seg av reguleringen uavhengig av kraftproduksjon må de selv søke om regulering av Gardsvatnet.

Når det gjelder det omsøkte kraftverket vil en utbygging etter omsøkt plan gi om lag 7,75 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag i fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. I 2010 klarerte NVE om lag 0,9 TWh ny energi fra småkraftverk. De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. NVE mener at så lenge disse interessene ikke er av stor verdi eller at de kan avbøtes i tilstrekkelig grad gjennom vilkår, så kan det gis en konsesjon til tiltaket. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi. En årlig produksjon, lokal verdiskapning i anleggsfasen og inntekter til fallrettsøverne skal likevel veies opp mot ulemper som negativ virkning på biologisk mangfold og forringelse av landskapet. Selv om en legger vekt på de ovenforliggende forhold mener NVE at en ev. bygging av Mølnelv kraftverk vil medføre betydelige negative virkninger på biologisk mangfold at en utbygging ikke kan aksepteres.

I vurderingen legger NVE vekt på at tiltaket vil redusere levestandardene for elvemusling, ørret og storlomm. Landskapet vil bli betydelig påvirket av en ev. utbygging. Rørgaten er planlagt i et område som er svært teknisk krevende dersom rørgaten ikke skal fremstå som skjemmende på landskapsbildet. Den største konflikten ligger likevel i bortfall av vann i elva og hvordan dette vil påvirke habitatet til elvemuslingen. Det er fortsatt stor usikkerhet om hvor mye vann elvemuslingen har behov for slik at den kan opprettholde en livskraftig populasjon.

NVE er klar over at det vil være gunstig for settefiskanlegget å ha inntak i Gardsvatnet, men hensynet til rødlistearten elvemusling må ivaretas. NVE mener at en konsesjon for å regulere Gardsvatnet 0,5 m opp og 0,5 m ned vil kunne sikre mer tilgjengelig vann til settefiskanlegget i tørre perioder. NVE mener også at installasjon av en turbin som nytter vannet mellom nåværende inntak og settefiskanlegget vil være akseptabelt. Selv med avbøtende tiltak som foreslått i NIVAs rapport mener NVE at skadevirkningene for elvemusling fortsatt vil bli så store at en ev. bygging Mølnelv kraftverk ikke kan aksepteres.

NVEs konklusjon

NVE mener at ulempen ved bygging av Mølnelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

NVE har vurdert at installasjon av en 0,25 MW turbin mellom eksisterende inntak på kote 61 og settefiskanlegget ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven § 8

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.